

SU KAYNAKLARININ VARLIĞI KORUNMASI VE ÖNEMİ (FATSA-ORDU-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ
19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Samsun. cyilmaz@omu.edu.tr

Bugün 22 Mart Dünya Su Günü, Su Kaynaklarımızın Varlığı, Korunması Ve Önemi: Karadeniz Bölgesi'nde Durum

ÖRNEK BİR ARAŞTIRMA; KARADENİZ BÖLGESİ'NDE DURUM

Tarafımızdan “*Orta ve Doğu Karadeniz Kıyı Kentleri Temiz Su Kaynaklarının Arz –Talep Dengesi ve Bunu Etkileyen Faktörler*” başlığı altında 2005 yılında bir araştırma yapılmış, bu araştırmada, Orta ve Doğu Karadeniz kıyı kentlerinin mevcut ve gelecek yıllar içinde ihtiyaç duyacakları temiz ve güvenilir içme suyu kaynaklarının arz ve talebi bulunan, nüfusu 10.000’in üzerinde üzerine coğrafî bir analiz yapılmış, koruma-kullanma dengesi içinde geleceğe yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma; Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerinin Karadeniz sahili boyunca uzanan ve çoğu yerde birbirinin devamı olacak şekilde birleşmiş durumda bulunan, nüfusu 10.000'in üzerinde toplam 30 il ve ilçe merkezini kapsamıştır. Söz konusu sahada kentsel nüfus son 10 yıllık dönemde yıllık %₀ 32 artışla 1.223.000'den 1.598.000'e çıkmıştır. Bu artış %₀ 16 seviyesinde olan Türkiye'deki genel nüfus artışının yaklaşık iki katıdır. Mevcut temiz ve güvenilir su kaynaklarının arzında yaşanan problemlere karşılık, artan nüfusla birlikte su talebi de çoğalmakta, bu durum gelecekle ilgili acil plânlar yapılması için aşağıda ana hatları belirtilen hususların yeniden gözden geçirilmesi mecburiyetini doğurduğu sonucuna varılmıştır. Bunlar;

- Araştırma sahasının büyük kısmında mevcut akarsular yüksek bir eğimde denize dik olarak akmakta, bu durum akarsular üzerine baraj yapımını engelleyerek su sorununun kalıcı ve uzun vadeli çözümünü engellemektedir.

- Sahildeki birçok kent için akarsular ve bunların geçtikleri dere yatakları çevresi katı atık depolama sahası olarak kullanılmakta, bu durum yer altı su kalitesine de zarar vermektedir.

- Kıyı kesimini iç kısımlara bağlayan yollar genellikle ırmak yataklarını takip etmekte, bu durum gerek bazı turistik tesislerin, gerekse çevredeki dağınık yerleşmelerin zamanla yol boylarına toplanmasına neden olmakta, bunlardan kaynaklanan katı ve sıvı atıklarla akarsular ayrıca kirlenmektedir.

- Son yıllarda turizmin gelişmesine bağlı olarak yaylalar sahası giderek daha fazla nüfus çekmekte, kontrolsüz gelişen bu durum ise akarsu ve çevre kirliliğinin 2000 m'ler seviyesine kadar çıkmasına, denize ulaşan suların daha kaynağından itibaren kirlenmesine neden olmaktadır.

- Şehir ve kasabalar büyük çoğunlukla bu akarsuların denize ulaştıkları yerlerde kurulmuşlardır. Bu durum akarsuların meydana getirdiği taşkın ve sel felaketleri sırasında kentlerin mevcut altyapıları ile birlikte su temin ve dağıtım sistemlerinin de bozulmasına neden olmaktadır.

- Kıyı kentlerinin bir kısmı temiz su ihtiyaçlarını bu akarsu yatakları üzerinde açtıkları sondaj kuyularından temin etmekte, bu sistem ise kaliteli su sağlamamaktadır. Çünkü kıyıya yakın yerlerde yapılan sondajlarda deniz suyu da bu sisteme sızmakta, bu da su kalitesini düşürmektedir.

- Yukarıda bahsedilen nedenlerle hemen yakınlarındaki akarsulardan içme ve kullanma suyunu temin edemeyen belediyelerin bir kısmı çevrelerindeki kaynak sularına yönelmektedirler. Fakat kaynak sularının dağınık olarak bulunması, mevsimler itibariyle istikrarlı olmamaları, bölgenin heyelanlı yapısı nedeniyle bu suları taşıyan boru hatlarının sık sık tahrip olması vb. nedenlerle burada da bir istikrar ve güvenilirlik yoktur.

Nemli iklim ve sık bir akarsu ağına sahip olmasına rağmen, Orta ve Doğu Karadeniz kıyı kentleri, bütun bunların sonucu olarak günümüzde sık sık su kesintilerine gitmek zorunda kalmakta, halkına yeterli ve temiz su verememekte, daha bugünden insanların bir kısmını hazır su tüketmeye mecbur bırakmaktadır.

Bu problem daha da büyümeden çözüme kavuşturulmalı, bunun için bölgede yer alan akarsuların her biri için ayrı ayrı havza yönetim planları hazırlanmalı ve bunlar bir an önce hayata geçirilmelidir. Araştırmada bunun ne kadar gerekli olduğu sayısal ve görsel verilerle ortaya konulmuştur.

SONUÇ

Mümkün olan en kısa sürede, en etkili yaygın ve örgün eğitim ve öğretim yöntem ve kurumları ile en yakınımızda bulunanlardan başlayarak ülkemizdeki ve bölgemizdeki su kaynaklarımızın önemi iyi anlaşılmalı, mevcut kaynakların akım ve yeterlilikleri, istikrarlı olup olmadıkları iyi araştırılmalı, içme ve sulama suyu olarak kullanılacak kaynaklarımız amaçlarına uygun olarak tasnif edilmeli, en son teknikler kullanılarak en ucuz ve en bol şekilde bu su kaynakları insanlarımızın hizmetine sunulmalıdır. Devlet - vatandaş işbirliği ile *su kaynaklarımıza teknolojik olarak hakim olunmalı, istenildiği zaman istenildiği yerde, istenilen miktarda onlardan yararlanılabilecek duruma gelinmelidir.*

21. Yüzyıl'a suya hâkim olamamış, onu kontrolü altına alamamış ve gerektiğinde (mutfakta, banyoda, tuvalette, lavaboda) arzu edilen miktarda suyu akıtamamış bir ülke ve millet olarak girmek hiç de gurur verici bir şey değildir.

Buradan özellikle bölgedeki yerel yönetimlere seslenmek istiyorum; “bu konuda acil eylem planları için daha ne bekliyorsunuz?”

Özellikle **Ordu Büyükşehir Belediyesi’ne de seslenmek istiyorum.** İlin tamamından sorumlu olduğunuza, şu belediye bizi dinlemedi, şu muhtarlık aksini yaptı gibi bir mazeretiniz olamaz. İl il içindeki akarsu hazalarının tamamını kontrol edebilir, kirlilik kaynaklarını tespit edip bunları önleyebilirsiniz. Yaylalardan pırıl pırıl doğan sular kıyıya ulaştıklarında içilebilir olmaktan çıkıyorsa havza boyunca ikamet eden vatandaşlarımız bundan sorumlu olduğu kadar gerekli tedbirleri almayan sizler de aynı ölçüde veba altındasınız. Gelecek kuşaklara bıraktığınız bu kötü miras sizin iki cihanda yakanıza yapışacaktır, buna emin olunuz.

- TÜRKİYE'DE SU KAYNAKLARI İNSAFSIZCA KİRLETİLMEKTEDİR
- SU KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI ARTIK ÇOK DAHA ÖNEMLİ HALE GELMİŞTİR.
- DOĞAL SU KAYNAKLARIMIZ HIZLA ULUSAL (VE ONLAR ÜZERİNDEN DE ULUSLARARASI) ŞİRKETLERİN ELİNE GEÇMEKTEDİR.
- VATANIN SADECE TOPRAĞI DEĞİL, SUYU DA KUTSALDIR.
- KÖYLERİMİZ VE KENTLERİMİZ KENDİLERİNE TEMİZ OLARAK ULAŞAN AKARSULARIN YİNE TEMİZ OLARAK YOLLARINA DEVAM ETMELERİ İÇİN HER TÜRLÜ TEDBİRİ ALMAK ZORUNDADIR.
- KAYMAKAMLIKLAR VE MUHTARLARI BİLGİLENDİRMELİ VE SORUMLU TUTULMALIDIR.
- AKARSULARIMIZ ÇÖPLÜK DEĞİLDİR, OLMAMALIDIR DA.

- ÖZELLİKLE KARADENİZ KIYI KENTLERİNİN GERİSİNDE HİÇ BİR KİRLETİCİ UNSUR OLMAMASINA RAĞMEN YAYLALARDAN DOĞAN AKARSULARIN DENİZ KIYISINA ULAŞTIKLARINDA NASIL OLUP DA KİRLENMİŞ OLDUKLARINA HALKIMIZ VE YETKİLİ KİŞİLER MUTLAKA DÖNÜP BİR BAKMALIDIR.

- TÜRKİYE SU ZENGİNİ DEĞİLDİR, ÜLKEMİZİN BÜYÜK KISMINDA SU HENÜZ MUSLUKTAN AKMAMAKTADIR.

- SU KONUSUNDA EĞİTİM SEFERBERLİĞİ BAŞLATILMALIDIR.

- SULARIMIZ EN DEĞERLİ DOĞAL KAYNAKLARIMIZDIR.

- YANIBAŞIMIZDAN IRMAKLAR GÜRÜL GÜRÜL AKARKEN BİZ NİÇİN ŞİŞE SUYUNA BUKADAR PARA VERİYORUZ, NİÇİN BU KONU HİÇ TARTIŞILMIYOR?

- DİLİMİZDEN DÜŞÜRMEYİĞİMİZ *ÇEVRE SORUNLARI MESELESİ* ASLINDA, OZON TABAKASININ KUTUPLAR ÜZERİNDE İNCELMESİ KADAR BİZE UZAK, FAKAT KÖY VEYA KASABAMIZIN İÇİNDEN GEÇEN KİRLENMİŞ AKARSULAR KADAR BİZE YAKIN BİR KONUDUR.

- SULARIMIZA SAHİP ÇIKALIM.

Bu vatan toprakları
üzerinde, al
bayrağımızın
gölgesinde,
gökyüzümüz
masmavi,
topraklarımız
yemyeşil ve
sularımız tertemiz,
tatlı ve berrak olsa
fena mı olur?

**Peki, buna engel
ne?**

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.